

**ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ИНТЕРНЕТ В ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В
НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ**

Лариса Любенова Грунчева
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ – Филиал Враца

USING THE INTERNET IN THE PRIMARY SCHOOL ENGLISH CLASSROOM

Larissa Lyubenova Gruncheva
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo – Branch Vratsa

Abstract: This paper looks at the application of the Internet in the TEFL in the primary school and presents a model for using the Internet in the English classroom. Attention is paid to modern digital technologies, which are becoming an invariable part of Bulgarian education and play an increasingly important part in the education of primary school learners. Until recently primary school age was considered a „low tech“ segment of a child’s life and today it is the beginning of their digital literacy. The paper also examines the role of the Internet in TEFL both as providing different types of visualization and teaching resources, and as providing enhanced learning experiences. While the first is the modern version of the blackboard and chalk, the second is an important methodological innovation that makes possible greater individualization in TEFL according to the needs of the individual learner, more social interaction through linking students together and reflection on the nature of language as an always changing system of communication. A model for using the Internet in the primary school English classroom is presented along with game-like activities tailored to the age and language level of the primary school learners. The paper contains conclusions about the role of adults for finding a balance between the benefit of exposure to technology and becoming over-saturated with access to it. The Internet, as a source of digital resources and enhanced learning experiences for primary school learners cannot replace the teacher, nor can it replace classroom teaching.

Keywords: *primary school education, EFL, using the Internet, technology.*

Живеем в дигитална ера – време, когато хората не могат без своите персонални компютри, таблети и смарт телефони. Цифровите технологии играят все по-съществена роля в ежедневието ни и по всичко личи, че това ще продължи в бъдеще. В резултат на новите технологични постижения и навлизането на изкуствения интелект (ИИ), технологиите с ИИ са следващата стъпка в технологичния прогрес и ще заемат важно място във всички сфери на живота, включително и в образованието. Вече има редица инструменти с ИИ на разположение на учителите, които искат да използват ИИ за подобряване на ученето и преподаването.

Революцията в информационните и комуникационните технологии напълно и безвъзвратно промени живота в глобален аспект. Поколенията X (1965 – 1980) и Y (1981 – 1996) почти забравиха какъв бе животът без смартфони, интернет и социални медии, а поколението Z (1997 – 2012) и поколението „Алфа“ нямат никакви спомени от „аналоговите“ времена. За тях животът ще бъде абсолютно немислим без цифровите технологии. Днес вече е напълно нормално деца от ранна възраст да усвояват технологични умения така, както усвояват основни умения за четене и писане. Обичайно е да видим малки деца, запознати с компютрите и смарт телефоните да помагат на своите баби и дядовци в боравенето с тях, а понякога и на своите учители.

Това е причината, поради която в българското начално училище вече не стои въпросът дали да се използват цифровите и интернет технологии, а по-скоро как най-добре да се интегрират в учебния процес, така че малките ученици и техните учители да могат да се възползват от всички предимства на съвременните технологии. При това не бива да се пренебрегват и негативните ефекти от прекомерното ползване на дигитални устройства и екрани в детска възраст, които следва да са сведени до минимум.

Използването и развитието на технологиите и различните иновационни решения не би било възможно без интернет. Активното навлизане на съвременните технологии в българското училище е част от цифровата трансформация на всички аспекти на икономиката и обществения живот в страната. Достъпът до интернет представлява основен елемент на тази цифрова трансформация, а бързият напредък в тази област се усети най-силно в периода на Ковид кризата. Тогава благодарение на интернет стана възможно обучението от разстояние в електронна среда (ОПЕС), тласкайки българската образователна система към по-голяма интернет свързаност.

World Wide Web подслонява милиарди уеб сайтове, посветени на различни теми от всички сфери на човешкото познание, свързани помежду си посредством хипервръзки, а за откриването на информация в тази мрежа се използват браузъри. Световната мрежа обхваща богато съдържание, което крие безкрайно разнообразие, необятно като самия живот. Със своя графичен интерфейс и възможностите за интегриране на текст, звук, видео и картина в една комуникационна среда, мрежата е достъпно място, което осигурява един реалистичен и смислен контекст за целите на чуждоезиковото обучение.

Използването на интернет и съвременните цифрови технологии в обучението по чужд език може да се разглежда в два основни аспекта: 1) като източник на учебни ресурси и нагледни материали и 2) като среда, осигуряваща подобрен учебен опит [1]. Технологиите, като източник на учебни ресурси и нагледни средства, отдавна имат своето място и роля в чуждоезиковото обучение. Тази функция на технологиите е свързана с доминиращия в миналото подход в образованието, ориентиран към учителя. Дигиталните технологии са съвременната версия на тебшира и черната дъска от миналото, магнетофонните ленти, касетофоните и др. оборудване, които дълго време са били технологичните инструменти, използвани от много учители по чужд език. Съвременните дигитални ресурси за обучение са далеч по-многобройни и разнообразни. Интернет, например, позволява на учителите по чужд език да имат достъп до речници, онлайн упражнения по граматика, автентични писмени, аудио и визуални текстове по различни теми, както и богата палитра от нагледни материали. Нагледността е от ключово значение за семантизацията на чуждоезиковата лексика [2]. Интернет изобилства от фотографии, картини, видео материали, таблици, схеми и диаграми, позволяващи различни видове нагледност.

Ако използването на автентичните езикови материали и принципът за нагледност не са новост в педагогиката, то използването на съвременните информационни и комуникационни технологии като среда, осигуряваща подобрен учебен опит, е ново явление. Те предлагат нова среда за общуване, т.е. ново място, където да се преживее (използва) чуждият език и да се натрупа нов езиков опит. Ученето чрез преживяване е активно учене, подчинено на личностно ориентирания подход в образованието. Пред обучаемите се откриват нови възможности за още по-широк достъп до автентичен езиков материал и самостоятелност при взимане на решения относно учебния процес. На обучаемите се дава възможност да променят мястото и времето на провеждане на обучението, да извършват индивидуална работа или работа по групи на компютри/таблети/смартфони, във и извън класната стая по чужд език. Интернет и цифровите технологии дават по-голяма автономност и правят възможна по-голямата индивидуализация на обучението в зависимост от нуждите на отделния обучаем.

В същото време, наред с индивидуализацията, интернет технологиите предлагат по-добро социално взаимодействие и общуване, като осигуряват свързаност между обучаеми от цял свят. Комуникацията на чужд език чрез електронна поща, социалните мрежи (Facebook, YouTube, WhatsApp, Instagram, TikTok, Tweeter, Snapchat, Pinterest и др.) или чат програми се осъществява главно чрез писане, което означава, че текстовете са достъпни на по-късен етап за допълнително осмисляне и анализ. Работата с електронна поща (като асинхронна задача) дава време на обучаемите да формулират идеи, да напишат своите съобщения и да ги изпратят, докато „чатовете“ са синхронни задачи, при които комуникацията се осъществява незабавно в реално време. Те изискват бързи отговори от учащите, което може да бъде сериозно предизвикателство за учениците от начална училищна възраст, които все още усвояват уменията за четене и писане на чужд език. Интернет технологиите също така допринасят за по-задълбочена рефлексия върху езика. Помагат да осмислим нашето разбиране за езика, който не е статична, а динамична система, постоянно променяща се от тези, които го използват.

Освен за учебни ресурси, нагледни материали и комуникация, интернет технологиите могат да се използват за други учебни цели като създаване на съдържание и търсене на информация. За да създават свое собствено съдържание, от учениците не се изисква да владеят HTML езика за програмиране, тъй като автоматизираните програми направиха уеб авторството доста лесно. Блогове (лични онлайн дневници), Wikis (начин за създаване и редактиране на уеб документи, подходящи за писмени задачи) са само няколко примера за това, което мрежата може да предложи. Търсенето на информация обикновено изисква уеб браузър. Има търсачки, специално предназначени за деца, които заедно със списък от предварително избрани уеб адреси могат да бъдат използвани от учениците в начален етап на обучение по чужд език. Тези програми и уеб сайтове могат да стимулират уменията за четене и писане, които в начална училищна възраст са в развитие.

Началната училищна възраст (7 – 11 г.) до неотдавна се считаше за „нискотехнологичен“ период в живота на детето. Днес началният учител всекидневно използва в работата си електронни ресурси, интерактивна дъска, компютър, мултимедиен проектор, интернет. Интернет технологиите за малките ученици са прозорец към външния свят. Тяхното интегриране в учебния процес в началното училище помага за развитието на критично мислене у децата, за подобряване на способността за решаване на проблеми, за създаване на нагласа за межкултурно общуване, развиване на толерантност и интерес към дру-

ги култури и модели на поведение. Освен това се подобряват и комуникацията, партньорството, работата в екип и чувството за социална отговорност. Използването на цифрови технологии има и други предимства за учениците от начална училищна възраст. Мултимедийните възможности на интернет технологиите позволяват представянето на информация да става по разнообразни начини, нагаждайки се към различните типове интелигентност и стилове на учене при децата. Информацията, представена чрез цифрови технологии, особено в интернет, е организирана по нелинеен начин, което стимулира независимото учене и творческото мислене, тъй като позволява на децата да са по-самостоятелни във вземането на решения относно това как да подхождат към информацията. Днес дори децата в предучилищна възраст придобиват технически умения с плашеща лекота, което ги прави почти „електронно грамотни“ в началното училище. Въпреки това, да бъдеш „електронно грамотен“ означава не само да притежаваш технически умения, но и да владееш английски език, тъй като той е основният език за общуване в световната мрежа.

Учебните предмети Английски език и Компютърно моделиране са насочени към формиране на умения за общуване на чужд език и дигитална компетентност у учениците от начален етап на основната образователна степен. Съвременният етап в развитието на образованието е свързан с приложението на интегративността в обучението. Програмите по английски език за 3. и 4. клас предвиждат в „Дигитална компетентност“ дейности, насочени към „използване на системи за електронно обучение в часовете по английски език, като учителят съдейства за безопасно използване на интернет при изпълнение на учебните задачи“. ^{1, 2} Използването на интернет технологиите в обучението по английски език в началното училище дава възможност за междупредметно взаимодействие с Компютърно моделиране и позволява на учителя по английски език да работи едновременно върху дигиталната компетентност и компетентността за общуване на чужд език на своите ученици. Благодарение на своето богато и разнообразно съдържание, мрежата предлага интернет ресурси за обучение по различни учебни предмети, създавайки добри интегративни връзки с всички други учебни предмети в учебния план за начален етап на основно образование.

Въпреки многобройните ползи от интегрирането на интернет технологиите в обучението по английски език, не бива да забравяме, че тяхната обогатяващата роля може да се реализира напълно ако се използват умерено, в комбинация с офлайн недигитални дейности, за да се избегне пренасяването и пристрастяването към технологиите. Редица изследвания сочат, че прекомерното ползване на дигитални устройства и екрани в детска възраст има негативни ефекти върху учениците. Технологията не е заместител на преподаването в класната стая, нито на фигурата на учителя. Цифровите ресурси могат да бъдат наистина ефективни ако са интерактивни и образователни и ако се използват от малките ученици с подкрепата на учител, който през цялото време наблюдава учебния процес.

Първата стъпка към добре овладяно и контролирано използване на интернет в класната стая по английски език в началното училище е да се следва модел за работа. Според Gordon Lewis [3] първият етап на такъв модел включва ясно дефиниране на целите, с които Интернет ще се използва. Следваща стъпка е подготовка на учениците за изпълнение на задача в интернет среда. Третият етап обхваща въвеждането на конкретна тема и задача.

Учебните цели, с които може да се използва интернет в обучението по английски език в началното училище, могат да се обособят в 3 основни групи: 1. с цел комуникация, 2. търсене на информация и 3. създаване на съдържание.

Интернет технологиите с цел създаване на нов тип среда за комуникация на английски език се свързва най-вече с използването на електронна поща и чат програми. Чат програмите/приложенията изискват синхронна работа, което означава, че участниците във взаимодействието трябва да са на линия по едно и също време. Това може да представлява трудност за хора, живеещи в различни часови зони. През последните 3 години масовото използване на MS Teams за онлайн обучение дава възможност чат на английски език между учител и ученици да се осъществява в конкретен и смислен контекст. Общуването в чатове, обаче, изисква бърза реакция от страна на малките обучаеми, което за тях може да се окаже сериозно предизвикателство с оглед на тяхното начално езиково ниво.

От друга страна електронната поща със своята моментална доставка на съобщения е силно мотивиращ фактор за малките ученици. Предимство на асинхронният начин на работа е в това, че той дава повече време на учениците да обмислят своите идеи, да се връщат назад в кореспонденцията, да анализират и дискутират написаното. Част от кореспонденцията по електронна поща може да протече в извънелектронна среда (напр. като домашно задание) и след това да бъде изпратена, което спестява време в клас. Освен незабавното доставяне на съобщения, друга характеристика на електронната поща е възможността едно съобщение да се изпраща до много адресати, което означава, че с едно кликуване на мишката, дадена дейност (упражнение) може да се изпрати до целия клас. Със своята опростеност и непосредственост, електронната поща е чудесно средство за общуване с хора от цял свят с вълнуващ и мотивиращ ефект върху малките обучаеми в началното училище. Такова взаимодействие, обаче, изисква много добра предварителна подготовка. Без нея съществува риск дейностите в интернет среда да предизвикат

обезсърчаване и разочарование у малките обучаеми по английски език. За да е успешно внедряването на електронната поща в учебния процес по английски език в началното училище е нужно предварително да се осигурят партньори за комуникативното езиково взаимодействие. За целта може да се присъединим към съществуваща мрежа или поне няколко месеца по-рано да се установят потенциални партньорства. Такава възможност дава например eTwinning сътрудничеството, където учителите и техни колеги от държавите, участващи в програмата „Еразъм+“, организират и провеждат дейности с учениците на място и онлайн. В eTwinning общността е възможно ползотворното използване на информационните и комуникационните технологии на нашето съвремие. В случай на невъзможност да се създаде чуждестранно партньорство, то винаги може да се прибегне до комуникацията чрез имейл между учител и ученици.

Подходящи дейности в клас за комуникация чрез електронна поща: Getting to know you (Ниво: elementary+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): набиране на информация за учениците. Езикови цели: въпросителни думи, даване на лична информация); Describing routines (Ниво: elementary+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): сравняване на всекидневието на класове в различни училища. Езикови цели: използване на сегашно просто време); Houses around the world (Ниво: elementary+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): знания за живота в други страни, описание и сравнение на различни домове. Езикови цели: лексика, свързана с дома, прилагателни имена за описание на дома, сравнителна степен на прилагателните имена); Riddles (Ниво: elementary+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): създаване и отгатване на гатанки по изучавани теми. Езикови цели: различни в зависимост от темата) [3]. Освен вече създадени в помощ на учителя дейности, учителят винаги може да прояви креативност и да създаде свои такива.

Социалните мрежи също предоставят информационно-комуникационна среда за общуване на английски език. Учителят по английски език може да създаде затворена група на класа, в която да се даде възможност на учениците да практикуват своите умения в реални комуникативни ситуации извън класната стая и да развиват своята увереност в употребата на чуждия език. Затворените групи в социалните мрежи дават възможност за реализиране на няколко цели: за комуникация, за създаване на собствено съдържание и за обмен на учебни материали.

След комуникацията, търсенето на информация в интернет пространството е следващата крачка напред при учебните цели. Традиционните учебници по английски език често са критикувани за липсата на автентичен езиков материал. Световната мрежа изобилства от разнообразни материали за живота и културата на различни народи от цял свят. Тези автентични източници на информация не само ни запознават с другите, но и ни помагат да се вземем в себе си. Идеята да опознаваме себе си като се вглеждаме в другите е в основата на множество дейности, свързани с търсенето на информация в интернет пространството. За целта е нужно използването на уеб браузъри, но първоначалните опити на малките ученици в часовете по английски език може да бъдат с предварително подбрани и подготвени интернет страници. Това ще премахне нуждата от използването на уеб браузъри от малките обучаеми и ще стесни обхвата на търсене. Веднъж свикнали с интернет сайтовете, малките ученици могат да се запознаят с уеб търсачките и то такива, създадени специално за деца. Търсенето на информация е трудна задача, която изисква сложни логически решения. Необходимо е учениците да правят паралели и да намират връзки в едно недефинирано информационно пространство, а това допринася за развиване на умения за критическо и творческо мислене.

Подходящи дейности в клас с цел търсене на информация: How is the weather (Ниво: elementary+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): описание и сравнение на прогнозата за време в различни части на света. Езикова цел(и): лексика, свързана с прогнозата за време, названията на дните от седмицата, месеците, числителни редни, държави, континенти, облекло, минало просто време, сегашно продължително време, бъдеще с going to); Common phrases (Ниво: elementary+. Възраст: 10+. Игрова цел(и): заучаване на често срещани фрази при пътуване в чужбина. Езикови цели: различни в зависимост от темата); Distances (Ниво: elementary+. Възраст: 10+. Игрова цел(и): предположения/отгатване на разстояние и работа с различни мерни единици за разстояние. Езикови цели: числителни имена, How far is it...? I think...How much is that in...?) [3] и т.н. На практика списъкът е отворен за креативния учител, който винаги може да използва интернет за търсене на информация по всяка учебна тема.

Наред с положителните страни, безкрайните възможности, които мрежата предлага за търсене на информация крият и някои „подводни камъни“. Отвореният характер на Интернет и нелинейният дизайн на мрежата, наподобяващ мисловна карта, могат да превърнат търсенето в мрежата в безцелно сърфиране, без фокус и без никаква езикова стойност. Поради тази причина е необходимо началният учител по английски език да създаде ясна рамка за чуждоезиково обучение, която да ограничава дейностите по търсене на информация в интернет пространството до такива, които имат планирано времетраене с ясно начало, край и добре дефинирани езикови цели. Нужно е учителят да насочва и ориентира своите ученици в безкрайната вселена от информация, каквато е световната мрежа, за да не бъде тя плашещо и объркващо място за учениците по английски език в начална училищна възраст.

След като учениците добият повече увереност за работа в интернет мрежата, преходът към създаване на собствено съдържание е по-лесен. Работата с електронна поща в известен смисъл е създаване на собствено интернет съдържание. С мултимедийните опции, които мрежата предлага, както и автоматизираните програми за създаване на съдържание, уеб авторството не е трудно дори за малките ученици в началното училище. Дейностите (упражненията) за създаване на уеб съдържание за ученика по чужд език представляват по-малка трудност отколкото дейностите по търсене на информация в мрежата, тъй като съществуващите уеб сайтове не са съобразени с езиковото ниво и нивото на развитие на децата докато при създаването на собствено съдържание това може да бъде направено. Уеб редакторските програми, чийто принцип на работа е като текстообработващи програми, автоматично ще преведат създаденото от програмата на HTML език. Учителят може да създава уеб страници, без да се налага да работи онлайн. Резултатът ще изглежда на монитор по един и същи начин, както онлайн, така и офлайн, единствената разлика е в потенциалната публика. В интернет съществуват множество безплатни инструменти и уроци за създаване на уеб страници. Създаването на уеб страница на класа е свързващото звено между двете групи учебни цели: търсене на информация и създаване на съдържание. Страницата може да включва електронна поща и линкове към други уеб страници и други дейности в мрежата като контакти, проекти, търсения в интернет и други. Страницата на класа може да отразява многостранните аспекти от работата в клас през цялата година и да включва портфолиа на отделни ученици. Тъй като портфолиото е личен документ е препоръчително да се въведат пароли за достъпа до тях.

Подходящи дейности в клас с цел създаване на съдържание: Make a picture dictionary (Ниво: beginner+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): упражняване на лексика. Езикови цели: затвърдяване на изучена лексика); Word search (Ниво: beginner+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): затвърдяване на лексика от изучавани теми, изпълняване на инструкции. Езикови цели: различни в зависимост от темата); Cartoon clip art (Ниво: elementary+. Възраст: 8+. Игрова цел(и): описание на лица, предмети и места. Езикови цели: описателни прилагателни имена, сегашно просто време, специални въпроси). Switch Zoo (Ниво: beginner+. Възраст: 7+. Игрова цел(и): създаване на въображаеми животни от съществуващи такива. Езикови цели: названия на животни, части на тялото, описателни прилагателни имена, сравнителна и превъзходна степен на прилагателните имена, глаголи за действия, въпросителни думи) [3] и т.н.

Като алтернатива на традиционните уеб сайтове все по-голяма популярност набират блоговете. Това са уеб дневници с вградени инструменти, които позволяват на потребителите да публикуват информация в мрежата. За разлика от интернет страниците, блоговете автоматично се обновяват с всеки нов пост. По този начин вместо учителят редовно да обновява страницата на класа, всеки потребител, който има право да публикува, може да добавя съдържание към сайта. Учителят може да създаде блог на класа, където всеки да допринася с информация. Отделно от общия блог, всеки ученик може да създаде свой собствен такъв, където да публикува след одобрението на учител свое собствено съдържание. Тези индивидуални блогове имат силно мотивиращо въздействие върху учениците, тъй като им осигурява платформа да се изразяват на английски език.

Тъй като блоговете са организирани в хронологичен ред, те отразяват езиковия прогрес на ученика и това ги прави опростен вариант на електронното езиково портфолио. Блоговете могат да съдържат линкове към снимки, аудио, видео файлове.

След като сме дефинирали с каква цел се използва интернет в часа по английски език, следващата стъпка е подготовка на децата за изпълнение задача в интернет. Нужно е учителят ясно и подробно да обясни какво се очаква от тях. Понякога се налага обясненията да бъдат дадени на родния език на децата. Необходимо е търпение. Наличието на интерактивна дъска или мултимедийен проектор/телевизор, към който учителят да свърже компютър, би било от много голяма полза, за да се демонстрира пред класа задачата. Необходимо е учениците да се концентрират само върху изпълнението на поставената задача и да не се допуска разсейването им с ненужна информация. Като част от подготовката за работа в интернет среда е препоръчително да се предвиди офлайн недигитално упражнение, свързано с конкретната тема и задача. Допустимо е да се предвиди и офлайн дейност като обобщение след изпълнението на задачата в интернет пространството.

След като учениците са подготвени за изпълнение на задача в интернет, може да се премине към въвеждането на конкретна тема и задача. Това може да се направи в следните няколко стъпки:

- Учителят въвежда заглавието на интернет задачата и пита децата дали могат да предположат каква точно ще е тя.
- Учителят задава въпроси, за да установи какво знаят по темата и записва отговорите им на дъската.
- Въвежда се новата лексика или се припомня предишната ако е свързана със задачата с цел по-добра ориентация на учениците в задачата:
- Учителят влиза в предварително подбрания уеб сайт/приложение.
- Учителят подтиква децата да намерят ключови думи в сайта/приложението и им дава възможност

да разгледат сайта/приложението.

- Учителят разделя децата на групи и им задава да направят мисловна карта на сайта.

Демонстрира се изпълнението на задачата пред учениците, използвайки проектор/телевизор/интерактивна дъска.

При изпълнението на задачата учителят наблюдава работата на учениците и оказва съдействие при нужда. Използването на интернет технологиите стимулира уменията за екипна работа и кооперативно обучение. Това е техника, която позволява на учениците да се учат един от друг, работейки на групи, и да придобият важни междуличностни умения. Ролята на учителя е да упражнява мониторинг върху груповата работа и да следи за активното участие на всяко дете.

Съвременните деца растат във свят все по-зависим от интернет, високите технологии и изкуствения интелект. Активното навлизане на съвременните технологии във всички сфери на живота поставя българската образователна система пред необходимостта да използва технологичния напредък за по-ефективно обучение на децата. Използването и развитието на технологиите и различните иновационни решения, обаче, не би било възможно без интернет. Достъпът до интернет представлява основен елемент от цифровата трансформация на българското образование. В ранното чуждоезиково обучение съвременните технологии могат да бъдат изключително полезни и ефективни. Интернет пространството предлага забавен начин на обучение, привлича вниманието на децата и ги мотивира да учат. Персонализация на обучението, ангажираност на учениците в обучението по английски език, интерактивна и мотивираща среда за комуникация, автентичен езиков материал, развиване на езикови и други ключови компетентности, виртуално сътрудничество, толерантност, умение за екипна работа, критическо мислене и креативност, кооперативно обучение, подкрепа за самостоятелно учене извън училищната среда, реализация на междупредметни връзки – всички тези ползи от използването на интернет технологиите заедно с тяхната достъпност и гъвкавост ги правят мощен инструмент в обучението по английски език в начална училищна възраст. Инструмент, който въпреки многобройните предимства, не бива и не може да замести реалното човешко общуване и взаимодействие. Началният учител по английски език има важна роля за намиране на баланс между ползата от излагането на технологии и пренасищането с достъп до тях. Интернет, като източник на дигитални учебни ресурси и модерна учебно-информационна и комуникационна среда, не може да замени учителя като водеща фигура в процеса на обучение, нито може да замени преподаването в класната стая, а само да допълни, подпомогне и обогати учебния процес. Добре балансираното и контролирано използване на интернет в класната стая по английски език в началното училище изисква да се следва модел за работа. Gordon Lewis предлага такъв модел, който включва: 1. ясно дефиниране на целите, с които интернет ще се използва (комуникативни цели, търсене на информация в интернет, създаване на съдържание); 2. подготовка на учениците за изпълнение на задача в интернет среда (търпение, подробно и ясно обяснение на предстоящата дейност, концентриране само върху интернет дейността); 3. Въвеждане в конкретна тема и изпълнение на задача (офлайн дейност преди работата с компютър, ориентиране на учениците в задачата, демонстрация от страна на учителя, контрол и помощ за затрудняващите се ученици). Към този модел бих добавила, че е препоръчително да има и офлайн езиково упражнение след работата в интернет, с което да се обобщи и рамкира учебната дейност. По този начин не се дава възможност за разпиляване и разсейване на учениците с дейности без образователна стойност. Умелото и ефективно използване на интернет в обучението по английски език в началното училище изисква от учителя по английски език да познава добре обучаемите от дигиталното поколение. Сегашните ученици в начална училищна възраст са част от поколението „Алфа“ – то е първото, което ще израсне изцяло през 21-и век. Те познават дигиталните технологии и не знаят нищо за аналоговия свят, живеят с интернет и са различни от своите учители и родители. За тях светът има различни измерения и точно към тях трябва да се адаптира образованието. Дигиталното поколение ученици разполагат с нова възможност за развитие и лична реализация, но и нов риск от зависимост и деформиране. Мисията на българското образование днес е да не допусне фундаментално разминаване между начина, по който децата мислят, общуват и учат, и начина, по който училището взаимодейства с тях.

References:

1. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2016) Techniques and principles in language teaching. Oxford. OUP. ISBN: 978 0 19 442360 1
2. Pehlivanova, P., (2003) Kognitivno razvitie v chuzhdia ezik. Veliko Tarnovo. Universitetsko izdatelstvo „Sv. sv. Kiril i Metodiy“. ISBN 954-524-369-4
3. Lewis, G. (2005) The Internet and young learners, Oxford, OUP. ISBN-13: 978 0 19 442182 9

(Endnotes:)

1. <https://web.mon.bg/bg/1689> – Uchebna programa po angliyski ezik za 3 klas.
2. <https://web.mon.bg/bg/2190> – Uchebna programa po angliyski ezik za 4 klas.